

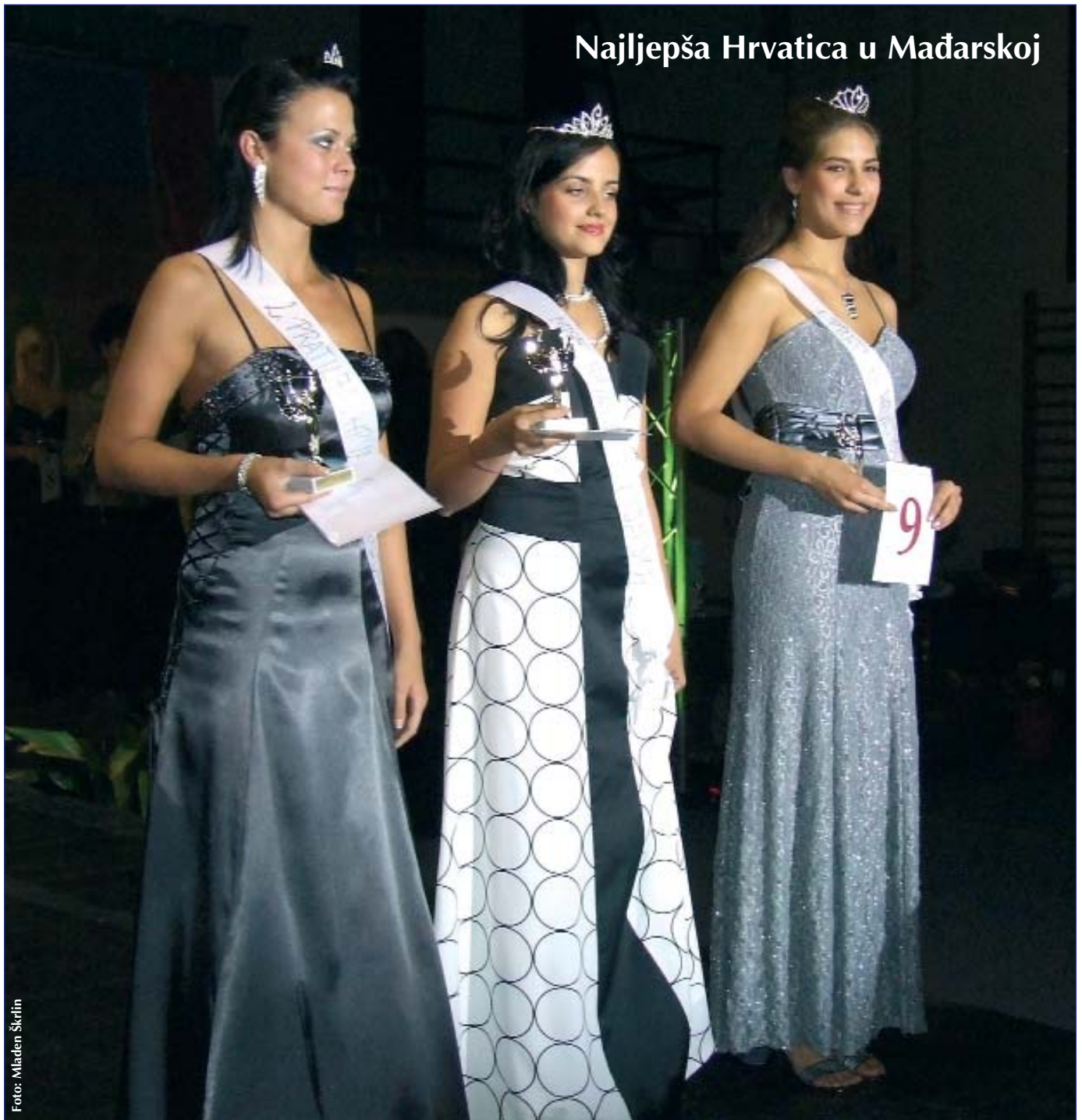
HRVATSKI

glasnik

Godina XVIII, broj 40

2. listopada 2008.

cijena 100 Ft

Komentar

Trebaju još mostova

Riječ *most* u posljednje vrijeme često se čuje u govorima naših političara, odnosno osoba u javnome životu, no ne zbog toga što toliko mostova izgrađuju građevinari širom naše zemlje, nego zbog prenesenoga značenja te riječi.

Mene je na razmišljanje potakla građevina koja se upravo gradi na rijeci Muri, koja će služiti u pravome smislu za prelaženje rijeke, koja će povezati autoceste, a njima gradove, krajeve itd., pa i most kojem su gotovi planovi, tj. most kod Kerestura i Kotoribe, pa most koji žele izgraditi također na Muri, o kojem je tek potpisan ugovor o gradnji između Kraljevca (Kerkaszentkirály) i Podturna.

Sve su to mostovi od građevnih materijala koji će nastati umnim i fizičkim radom ljudi koji i prilikom izgradnje grade male mostove u prenesenom značenju između svojih voditelja, kolega i svojih članova obitelji. Vjerojatno i most na rijeci Kwai u Tajlandu o kojem je nastao i film, unatoč tomu što je jedan običan most i nije nikakvo čudo graditeljstva, ne premošćuje veliku rijeku, ima golemu vrijednost.

Riječ *most* u prenesenom značenju znači prijelaz, vezu, sponu, suradnju s tzv. drugom stranom, jer kada se već prijeđe na drugu stranu, potrebno je nekako kontaktirati, komunicirati. Preko mosta prelazimo da bismo upoznali ono tajnovito što je na drugoj strani, čežnja za svladavanjem nepremostivih zapreka uvijek je prisutna kod ljudi, stoga smo uvijek željni mostova.

Mostovi su oduvijek spajali ljude simbolom komunikacije i povezanosti, oni premošćuju rijeke, ali i prepreke između ljudi.

Oko problematike mosta nekako mi dođe na pamet rečenica Što je bilo prije, jaje ili kokoš?, jesu li prvo izgrađeni mostovi pa oni ostvarili komunikaciju, suradnju, sponu, ili su prvo nastali mostovi u onome prenesenom značenju, tj. mostovi međuljudskih odnosa, i tada su izgrađeni mostovi? Zavrivši u povijest, vrijede obje inačice, no u suvremenom životu primjenjuje se ono drugo. Ne može se graditi most dok se žitelji ili predstavnici obje strane ne slože, ne može se graditi most na pograničnoj rijeci dok se ne slože vlade obje države itd., pa su danas izrazito važni mostovi prenesenoga značenja, koji spajaju ljude, misli, ideje, snage.

Vrlo često čujemo da su u Europi nacionalne manjine mostovi povezivanja i sporazumijevanja, u otvaranjima granica nacionalne manjine imaju golemo značenje i mogu pružati veliku pomoć. To je i tako, zavririmo li u aktivnosti naših hrvatskih organizacija, svaka od njih surađuje s raznim udrugama, zajednicama iz matične domovine. Dobri odnosi preko granice temelji su mostova – neraskidiva poveznica.

Prema tome ima dosta mostova prenesenoga značenja koji će zasigurno vrlo mnogo pomoći da se sagrađe mostovi i od građevinskog materijala, no ja ipak osjećam nedostatak mostova, i to unutar naše hrvatske zajednice. Dok se usredotočimo na prekogranična povezivanja, često zaboravljamo na povezivanja među nama.

Ni u našem slučaju nemojmo zaboraviti da mostovi premošćuju prepreke među ljudima, povezuju dva dijela u jednu cjelinu, spajaju ljude, zamisli i snagu, što je itekako nužno za daljnji razvoj. Stoga ne bi bilo naodmet da svatko u glavi isplanira koji mostić bi trebao izgraditi u svojim ljudskim odnosima, koji bi trebao obnoviti ako je srušen i krenuo na usuglašavanje s drugom stranom.

Bernadeta Blažetin

„Glasnikov tjedan“

Danas mediji, tiskani i elektronski žive, razvijaju se i napreduju, uglavnom od prihoda koji se u jednako mjeri ostvaruju od oglašivača i od njihove prodaje. Mediji, osim javnih medija, uglavnom su u privatnim rukama i možemo pretpostaviti da, s obzirom na njihovu brojnost, donose i dobre prihode svojim vlasnicima. Vlasnici na sve moguće načine pribjegavaju ostvarivanju što većih prihoda pri čemu se novinarstvo kao struka stavlja u drugi plan. Ono što danas medije prodaju nisu ni dugi ni kratki tekstovi, ni novinari, ni brzina informacije, ni fotografije, već je to snaga jedinstvenoga branda kojeg oni predstavljaju. Stoga se danas radi na jačanju prepoznatljivih brandova. Ulaže se u jedan brand i on se razvija. Ulaže se u brand. Za manjinsku zajednicu koja je mala glede broja medijskih potrošača više je nego korisno i svrsishodno ulagati u prepoznatljiv brand koji se (na svu sreću) još uvijek financira iz državnoga proračuna mađarske države. Vrijeme u kojem živimo zahtijeva brze odgovore, uvjeravamo se svakoga dana sve više u to, inače postajemo anakronizmi (nesuvremeni). Kada se govori o print-izdanjima, onda se kaže koliko se ulaže u print-izdanje određenoga branda, u našem slučaju Hrvatskoga glasnika, toliko treba ulagati u njegovu web on-line inačicu. I print i on-line izdanje u politici izdavača trebaju imati podjednaki

tretman ili isti status. U rečeno uvjerila sam se još jednom prošloga tjedna prilikom posjeta Europa Press Holdingu, medijskom gigantu, print-izdanja i njihovu razvoju na portalima. Da manjinski mediji nikada neće moći, ali ne samo oni, ni ništa što je u svom predznaku strogo odvojeno jezikom od sredine većine, živjeti od oglašivača i sponzora, jasno je kao dan. Primjerice, nedavno je održan

Izbor najljepše Hrvatice u Mađarskoj. Našlo se sponzora i oglašivača za bacanje s vrlo lijepim nagradama. Napamet mi je palo (i mojim novinarima koji prate našu stvarnost) Državo natjecanje u recitiranju iz hrvatskoga jezika. Kada bi njegovi sudionici i pobjednici dobili bar 50% uručenih selurinskih nagrada i medijske pozornosti, bio bi to velik uspjeh. Naravno, jedan drugi je to vid aktivnosti unutar hrvatske zajednice čije značenje nikako ne sporim. Dapače. A sponzorstvo hrvatskih medija u Mađarskoj? Teško se odlučujemo za pretplatu, pogotovo ako ne znamo čitati i ne živimo život hrvatske zajednice, pa se onda i ne možemo pronaći u njezinu medijskom prostoru.

Raduje me ovaj tjedan. Hrvatska samouprava II. okruga grada Budimpešte iz svojega proračuna izdvojila je 70 tisuća forinti potpore za razvoj tjednika Hrvata u Mađarskoj. Ona je i naš oglašivač.

Branka Pavić Blažetin

U Zagrebu je od 21. do 23. rujna održan prvi seminar za hrvatske nacionalne manjine na području manjinskog informiranja što ga je Ministarstvo ostvarilo u suradnji s Hrvatskom radio-televizijom i Europa Press Holdingom

Aktualno

Teškoće informiranja manjinskih hrvatskih zajednica

U organizaciji Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, Uprave za hrvatske manjine, iseljeništvo i useljeništvo, u Zagrebu je od 21. do 23. rujna održan prvi seminar za hrvatske nacionalne manjine na području manjinskog informiranja koji je Ministarstvo ostvarilo u suradnji s Hrvatskom radio-televizijom i Europa Press Holdingom.

Poziv na seminar upućen je krovnim organizacijama Hrvata u Crnoj Gori, Srbiji, Rumunjskoj, Italiji, Slovačkoj, Makedoniji, Austriji, Sloveniji i Mađarskoj. Hrvatske medije u Mađarskoj predstavljali su zastupnica Skupštine HDS-a i urednica emisije na hrvatskom jeziku pri Mađarskom radiju Milica Klaić Taradija i Branka Pavić Blažetin, glavna i odgovorna urednica Hrvatskoga glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj, a prvoga dana im se pridružio i predsjednik HDS-a Mišo Hepp.

Polaznike seminara s radom HRT-a upoznali su ravnatelj Glazbenog programa HRT-a Josip Guberina, te pomoćnica glavnog ravnatelja HRT-a Marija Nemčić. Polaznici seminara upoznali su nazočne sa stanjem medija na hrvatskom jeziku u svojim zemljama. Ono je od države do države različito. Dok se jedni bore za televizijske termine pri javnim televizijama, drugima se nudi prostor što ga oni zbog maloga broja pripadnika ne mogu iskoristiti, a treći tek sanjaju da će se jednoga dana i oni moći javljati u eteru na hrvatskom jeziku, bar kada se radi o elektronskim medijima. Tjednike imaju tek Hrvati u Austriji, Mađarskoj i Srbiji, svi ostali tek sporadične periodike. Tiskane i elektronske medije te njihova uredništva imaju tek Hrvati u Austriji, Srbiji i Mađarskoj. Teško je sve te različitosti okupiti pod zajednički nazivnik. Naime, potrebno je svaku hrvatsku zajednicu na poseban način tretirati i pomagati. Ono što je neosporno zajedničko svima, to je želja za što bližom suradnjom s medijskim prostorom matične domovine, moralna i materijalna potpora te jezično usavršavanje. Na HRT-u su se polaznici seminara upoznali s programom HTV-a za nacionalne manjine i njegovim programom za

dijasporu, prošetali se zgradom jedne od najboljih javnih televizija u Europi, te se upoznali s radom Uredništva programa Hrvatskog radija za nacionalne manjine i dijasporu.

Ono što je u ime HRT-a istaknula Marija Nemčić, jest moguće ostvarivanje suradnje na području razmjene programa i pomoć pri izobrazbi kadrova. Prije svega potrebno je prema HRT-u uputiti prijedloge konkretnih potreba i mogućnosti, a oni su uvijek spremni ponuditi za emitiranje dobar film ili koncert njihove proizvodnje i sve ono za što imaju prava.

Polaznici seminara posjetili su Europa Press Holding gdje su se zadržali u jednosatnom razgovoru s Mladenom Plešom, urednikom Jutarnjeg lista, a potom su posjetili uredništvo najtiražnijega tjednika u Hrvatskoj, časopisa Glorie gdje su imali jednosatni susret s njegovom urednicom Dubravkom

Tomeković Aralicom. Europa Press Holding, kako je naglasio direktor revija i magazina Milivoj Dilas, najpoznatiji je po dnevniku Jutarnji list, ali izdaje 27 revija i magazina te ima 15 web sideova, a osnivač je i EPH-a TT koja je u nastajanju. EPH je u privatnom vlasništvu, financira se od prodanoga i od oglašivača. Izdaje i Slobodnu Dalmaciju, najtiražniji dnevni list, tjednike Globus, i Gloriju.

Drugoga dana seminara u Ministarstvu vanjskih poslova i europskih integracija susreli su se s državnim tajnikom za europske integracije Davorom Božinovićem. Sastanku je nazočila i pomoćnica ministra za hrvatske manjine, iseljeništvo i useljeništvo Mirjana Bohanec Vidović te Jasmina Kovačević-Čavlović, načelnica Odjela za hrvatske manjine. Kako je naglašeno, organiziranju ovoga seminara prišlo se sustavnim praćenjem položaja hrvatskih nacionalnih manjina u europskim zemljama, stalnim vezama s njihovim predstavnicima, te prepoznavanjem problematike s kojom se susreću u svojim svakodnevnim aktivnostima na području zastupljenosti nacionalnih manjina u medijima. Božinović je podržao poticaj za organizacijom ovakve vrste seminara napomenuvši kako je on za predstavnike manjina od iznimnog značenja u njihovu daljnjem radu, održavanju i njegovanju hrvatskoga jezika i kulture. Jednako tako podržao je i prijedlog kojim bi se organizirali seminari iz područja informiranja i medijskog djelovanja te iz hrvatskoga jezika, što bi uvelike pridonijelo profesionalnom i jezičnom usavršavanju. Nazočni su ga upoznali sa stanjem u svojim kućama te zamolili za potporu.

Branka Pavić Blažetin

MARTINCI – Podravski ogranak Saveza Hrvata sazvao je sjednicu svoga članstva 18. rujna u martinački dom kulture. Na dnevnom redu našlo se biranje delegata za izvanredni kongres Saveza Hrvata u Mađarskoj koji će se održati 11. listopada u budimpeštanskom HOŠIG-u. Kako saznajemo, skupu se odazvalo 38 članova Ogranka te je sjednica održana pod predsjedanjem njegova predsjednika Zoltana Sigečana. Izabrano je šesnaest delegata za izvanredni kongres, koliku je kvotu imao Podravski ogranak na redovitom Savezovom kongresu prije dvije godine u Koljnofu. Neki od tadašnjih delegata su se primili daljnjega delegiranja, a neki su se odrekli te časti. U odnosu na imena delegata koje je Podravski ogranak delegirao na koljnofski kongres, delegira devet starih-novih ponovno potvrđenih i sedam novih delegata.

BUDIMPEŠTA – Na temelju odluka na zadnjoj sjednici Predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj, 5. rujna o. g., da se u sklopu priprema izvanrednog kongresa SHM-a tijekom rujna održe regionalne sjednice na kojima će se potvrditi delegati prijašnjeg kongresa ili izabrati novi, Jelica Pašić Drajkó, predsjednica sada već i sudski registrirane Udruge Hrvata grada Budimpešte i njezine okolice, 25. rujna 2008. sazvala je dosada registrirano članstvo naše civilne krovne organizacije (njih 50) na sjednicu koja je s početkom u 17 sati održana u HOŠIG-ovoj auli.

Pošto se pridošlo članstvo (30 osoba) i potpisom registriralo na listi nazočnika, nakon pozdravnih riječi te kraćeg obrazloženja nužnosti održavanja izvanrednog kongresa, na temelju jednoglasnog usvajanja dnevnoga reda, prešlo se na prvu točku, na izbor delegata na izvanredni kongres, a što je uza suglasnost svih nazočnih značilo i usvajanje prijedloga da se potvrde stari delegati, njih šesnaestero, od kojih su se njih trinaestero i osobno potvrdili. Tako su zbog troje odsutnih izabrani novi delegati: Anica Mandić, Elizabeta Kurcz Filipović i Stjepan Kuzma.

Prema drugoj točki dnevnoga reda, koja se odnosila na preinaku Statuta Udruge – zbog nedovoljnog administrativnog djelovanja, obveznog osiguranja ne samo svakodnevne administracije nego i redovitog ovjeravanja financijskih poslovanja te zbog budućeg neometanog pravnog djelovanja – osim predsjednikova potpisa – ukazala se neosporna kompetencija i zamjenikova ovjeravanja dokumenata, javnim glasovanjem izabrana je nova zamjenica Udruge Hrvata grada Budimpešte i njezine okolice Katica Benčik.

Potvrđeni stari, odnosno birani novi delegati iz Bačke za izvanredni kongres SHM-a

Sukladno odluci Predsjedništva i Zemaljskog vijeća, a u tijeku priprema za izvanredni kongres Saveza Hrvata, diljem Mađarske po našim regijama, u ponedjeljak, 22. rujna, u Baji je održana sjednica Bačvanskog ogranka SHM-a. Na dnevnom redu raspravljalo se o potvrđivanju starih, odnosno biranju novih delegata za kongres, koji će se održati 11. listopada ove godine u Budimpešti, te o prijedlogu izmjene Statuta u svezi s uvođenjem članarine.

Okupljene je u županijskom Domu narodnosti pozdravio Joso Ostrogonac, predsjednik SHM-a, koji je nazočne ukratko obavijestio o razlozima sazivanja izvanrednog kongresa. Kako uz ostalo reče, još prije negdje oko godinu i pol dana Glavnogradske odvjetništvo ih je upozorilo na propust u Statutu, kojim nije regulirano pitanje članarine. Iako se mislilo da će se to pitanje riješiti na redovitom kongresu SHM-a 2010. godine, na ponovno upozorenje moralo se reagirati. Naime, ako se to ne riješi, prijeti opasnost da se krovna udruga Hrvata u Mađarskoj briše iz registra. Budući da Statut udruge može mijenjati samo najviše tijelo, potrebno je sazivanje izvanrednog kongresa. Budući da je riječ o izvanrednom kongresu, koji se saziva prema važećem statutu, nije potreban novi izbor delegata, nego samo potvrđivanje starih, odnosno prema potrebi biranje novih. Prema tome Bačka ima pravo na 17 delegata, jer po Statutu svaka regija ima pravo na deset, što je 60 delegata, a preostalih 40 delegatskih mjesta (sveukupno 100 delegata) podijeljeno je prema broju registriranih članova.

Kako nadalje reče Ostrogonac, Predsjedništvo, odnosno Zemaljsko vijeće predlaže jedan jedini dnevni red za izvanredni kongres, a to je izmjena Statuta glede uvođenja članarine. Nikakav drugi prijedlog dosada nije predložen, stoga se neće predlagati ni kongresu, ali konačnu riječ o tome, dakako, izreći će kongres.

Ovaj važeći statut, dodao je Ostrogonac, svakako moramo mijenjati, uskladiti sa zakonskim propisima. Naravno, nakon odluke kongresa svakog člana se mora pitati prihvaća li članarinu, koja se predlaže da za članove bude 200 Ft mjesečno, odnosno 2400 Ft godišnje, a za pravne osobe i udruge koje nisu pravne osobe 5000 Ft godišnje. Ostaje dvije godine da se utvrdi broj registriranih članova te da se naprave korjenite promjene, nakon čega se može, već prema uređenom pitanju članstva, sazvati novi redovni kongres SHM-a 2010. godine.

Odlukom Bačvanske regije uglavnom su potvrđeni stari delegati, a na mjesto onih koji su se odrekli ili se nisu odazvali pozivu u Baji, birani su novi. U okviru drugoga dnevnoga reda, u svezi s izmjenom, odnosno dopunom postojećega statuta, Joso Ostrogonac osvrnuo se na one točke koje se predlažu izmijeniti, a tiču se u prvom redu članarine, ubiranja članarine, prijave i registriranja u članstvo. Među prijedlozima za dopunu je i posljednja točka kojom se određuje da se godišnje jedanput o najvažnijim podacima rada i gospodarenja objavi izvješće u Hrvatskome glasniku. Kako je rečeno, naš tjednik i dosada je redovito izvješćivao o radu i gospodarenju krovne udruge Hrvata u Mađarskoj.

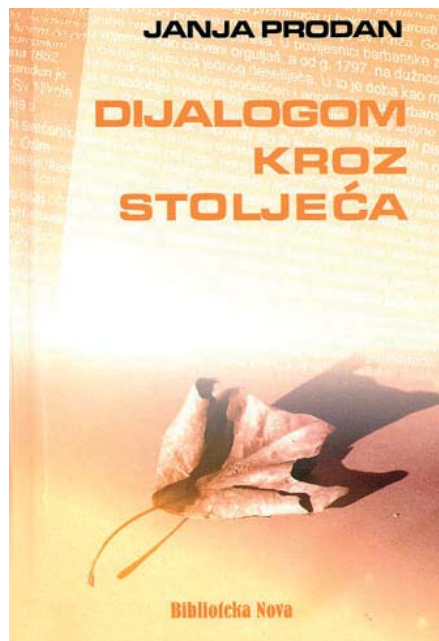
Spomenuto je nadalje kako je na sjednici članstva Baranjskog ogranka SHM-a u Pečuhu odlučeno da se on registrira pod imenom Udruga baranjskih Hrvata. Stoga su sudionici bajske sjednice zaključili da se Bački ogranak, kao jedini neregistrirani od ukupno šest regionalnih ogranka, također što prije mora registrirati.

Na kraju sjednice predsjednica Bačvanskog ogranka Angela Šokac Marković obavijestila je okupljene o pripremama za državni Dan Hrvata koji će se ove godine održati u Baji, te o sudbini bajske Čitaonice čija se zgrada odnedavna prodaje.

Tekst i slika: S. B.

Tjedan hrvatskih manjina

Hrvatska matica iseljenika i njezin Odsjek za hrvatske autohtone manjine već tradicionalno svake godine priprema tjednu manifestaciju kojom se u Zagrebu predstavljaju hrvatske autohtone manjine iz Europe. Tjedni hrvatskih manjina održavaju se pod visokim pokroviteljstvom predsjednika Republike Hrvatske i imaju za cilj predstaviti zanimljive kulturne sadržaje, što ih kroz dugi niz godina njeguju naše hrvatske manjinske zajednice, koje predstavljaju najstariji dio hrvatske dijaspor. Njihovi pripadnici žive u središnjoj, južnoj i jugoistočnoj Europi, točnije u Austriji, Češkoj, Italiji, Slovačkoj, Mađarskoj, Srbiji, Crnoj Gori i Rumunjskoj, a ukupni broj procjenjuje se na više od 300 tisuća. Nakon više stoljeća odvojenosti od matičnoga naroda, brojčano oslabljene asimilacijom i odnarođivanjem, naše manjinske zajednice čuvaju narodnu svijest, materinski jezik i bogatstvo kulturnog naslijeđa svojih predaka. Za uspješno očuvanje upravo tih narodnih vrijednosti prijeko je potrebna briga i pomoć Hrvatske. U ta nastojanja uključena je i Hrvatska matica iseljenika sa svojim kulturnim i prosvjetnim programima od kojih je Tjedan hrvatskih manjina jedan od najvažnijih. Na ovogodišnjem 14. Tjednu hrvatskih manjina predstaviti će nam se Hrvati iz Austrije, Italije, Mađarske, Slovačke i Srbije (Vojvodina). Predstavnici hrvatskih autohtonih manjina u Zagrebu će predstaviti dio vrijednoga i raznolikoga kulturnog bogatstva koje su one na tlu Austrije, Italije, Mađarske, Slovačke i Vojvodine stvarale stoljećima, a čine to i danas. Tjednom što ga u okviru svojih programa organizira Hrvatska matica iseljenika, snaži kulturnu samobitnost Hrvata koji žive izvan granica matične domovine te uspostavlja međusobne veze raznovrsnim kulturnim, obrazovnim, nakladničkim i drugim sadržajima – ističu organizatori. Tako će se i ove godine u Zagrebu od 6. do 10. listopada održati Tjedan hrvatskih manjina. Svečano otvaranje Tjedna je u ponedjeljak, 6. listopada, s glazbenim programom članova Ansambla „Dr. Ivana Ivančana” iz Zagreba te otvorenjem izložbe Drveni kamen moliških Hrvata, autora Antonia Sammartina u Hrvatskoj matici iseljenika, a navečer s početkom u 20 sati u Domu hrvatske vojske „Zvonimir” je

koncert Folklornog ansambla „Baranja” iz Pečuha i Folklornog ansambla „Dr. Ivan Ivančan” iz Zagreba. U utorak, 7. listopada, u 13 sati u Hrvatskoj matici iseljenika bit će predstavljeno najnovije izdanje Znanstvenog zavoda Hrvata iz Mađarske, knjiga Janje Prodan „Dijalogom kroza stoljeća”, a u 17 sati u Zagrebačkom kazalištu lutaka bit će izvedena Kazališna predstava Ljubavno pismo Koste Trifkovića u izvedbi Dramskog odjela Hrvatskoga kulturnog centra „Bunjevačko kolo” iz Subotice. Istoga dana u crkvi Sv. Katarine, s početkom u 19.30 nastupit će Pjevački zbor KUDH „Bodrog” iz Bačkog Monoštora. U Hrvatskoj matici iseljenika 9. listopada s početkom u 17.30 predstavlja se knjiga Nuovo Selo se smije, autora Viliama Pokorny-Ticwe te knjiga Ljeto va jačke Hrvatskoga Jandrofa, autora Radoslava Jankovića. U glazbenom programu nastupa Muško pjevačko društvo iz Hrvatskog Jandrofa. U petak, 10. listopada, u 17 sati u Hrvatskoj matici iseljenika predstavlja se zbirka pjesama Pjesme na dvi jeziki, autora Antona Leopolda kako bi u Hrvatskom glazbenom zavodu s početkom u 20 sati bio održan koncert naslova Zajednički korijeni u izvedbi Tamburaškog orkestra i zbora Pinkovac. *bpb*

MOHAČ – Kako je Hrvatski glasnik izvijestila predsjednica Hrvatske samouprave grada Mohača Marija Barac Nemet, u Mohaču se 18. listopada u organizaciji samouprave priređuje tradicionalni Hrvatski dan. U programima će sudjelovati dva velika kulturno-umjetnička društva grada Mohača: KUD Mohač i KUD Zora koje vode naši Hrvati, zastupnici tamošnje Hrvatske samouprave Stipan Filaković i Stipan Daražac. Navečer će biti održan Hrvatski bal u domu kulture.

PEČUH – U sklopu ovogodišnjeg Festivala kulturnog naslijeđa ceremoniji svečanog otvaranja festivala koja se 18. rujna održala na središnjem gradskom trgu uz orkestre iz Mađarske i inozemstva, sudjelovao je i Orkestar vatrogasnih dobrovoljaca iz grada Valpova pod ravnanjem Dalibora Košutića.

BEOGRAD – Crnogorski pravopis, usvoje li ga vlasti, ubuduće bit će bogatiji za dva slova: *šj* (naprimjer riječ „šjedi”) i *žj*. Predsjednik Vijeća za standardizaciju Branko Banjević kaže za podgoričke TV Vijesti da će sve novine biti uvedene radi lakšeg izgovora određenih riječi crnogorskog jezika. „Osnovna načela su da crnogorski jezik ima 33 glasa, umjesto 30 kao što je dosad bilo. Ta tri glasa su *šj*, *žj* i *dz*. Mi smo usvojili da kodificiramo *šj* i *žj* i da se za njih naprave znaci. Glas *dz* nismo unijeli kao obvezujuć, nego samo da se konstatira da taj glas postoji”, veli Banjević. Vijeće za standardizaciju crnogorskog jezika već je dostavilo Ministarstvu prosvjete Prijedlog pravopisa suvremenog crnogorskog jezika. Prema njemu normirana je ijekavica, kao i četiri naglasaka. Također, jedno od načela jest i to da su glasovi nastali ijekavskim jotovanjem *c* i *d* dio crnogorske standardne jezičke norme, pa se prema tome rabe u svim riječima umjesto *tj* i *dj*, kakav je slučaj bio dosada.

Prijedlog pravopisa sadrži sedam načela, među kojima je i dobro poznato načelo „piši kao što govoriš, čitaj kako je napisano”. Međutim, u samom Vijeću se do ovog prijedloga ipak nije došlo jednoglasno. Protivnici novih pravopisnih pravila tvrde da je ovakav prijedlog neosnovan i da nije ništa drugo do politički projekt koji nema veze s jezikom i znanošću te da su srpski, hrvatski, bosanski i crnogorski jezik zapravo samo inačice jednog jezika, koje sadrže određene razlike koje su toliko male da se ne može govoriti o različitim jezicima.

KATOLJ – Otpočela je školska godina i u Katoljskoj umjetničkoj školi KUD-a „Baranja” u kojoj se uče i narodni, hrvatski plesovi. Ovu školsku godinu započelo je 15 učenika iz Katolja, što novo upisanih, što starih polaznika. Oni marljivo vježbaju pod vodstvom plesnoga pedagoga Andrása Mézszárosa, dva puta tjedno u katoljskoj školi. Inače ova škola djeluje već petu godinu i u svojim područnicama ima velik broj učenika u cijeloj županiji. Djecu koja pohađaju školu, a rodnom su iz Katolja potpomaže katoljska Hrvatska manjinska samouprava koja, jednako kao i tamošnja Njemačka samouprava, namiruje dio troškova školarine. Škola sa svojim učenicima pokazuje kako i koliko napreduju kroz brojne nastupe na seoskim priredbama, i to ne samo u katoljskom domu kulture nego i u drugim naseljima. Nastupili su već i u Olasu, Surdukinju, Pečuhu, Kapošvaru, Šopronu, Egragu, Kemedu. Za izvrsne rezultate zahvaljuju naše čestitke i želje za nastavak uspješnog rada i u novoj školskoj godini.

Guganka

**Petnaesta obljetnica jačkarnoga zbora
Peruška Marija u Hrvatskom Židanu**

Jačkarni zbor Peruška Marija u Hrvatskom Židanu srdačno Vas poziva prilikom 15. obljetnice svojega utemeljenja 4. oktobra, subotu, na svetačni program, koji se začme u 15 uri sa svetom mašom. U 16.30 u mjesnom kulturnom domu nastupaju svi prijateljski zbori: Ljubičica iz Petrovoga Sela, Danica iz Bike, pjevački zbor iz Čeprega, Sveta Cecilija iz Sambotela, Djurdjice iz Sambotela, nimški zbor iz Kőszegfalve, Zora iz Kisegater, naravno, i sami jubilarci, Peruška Marija iz Hrvatskoga Židana. Slavljenikom će doći čestitati i tamburaši Židanski bečari, KUD Čakavci i KUD Veseli Gradišćanci iz Unde. Po programu sve goste čekaju k svetačnomu stolu i na druženje.

BRLOBAS – U organizaciji Mjesne i Hrvatske samouprave, 30. kolovoza priređen je Hrvatski dan sela u podravskome selcu Brlobašu. Mještani su pripremili cjelodnevni program, natjecanje u nogometu, stolnom tenisu, pijenju piva, jedenju hrenovaka. Dok su se odrasli borili na raznim terenima, djeca su uživala u skakaonici. U nogometu su prvo mjesto osvojili Martinčani, U pijenju piva pobijedio je Gyula Fülöp, u jedenju hrenovaka Jacint Milić, a u stolnom tenisu Jacint Milić i Eva Šimara. Svetu misu govorio je Jozo Egri. U kulturnom programu nastupili su: KUD Podravina iz Barče, KUD Drava iz Lukovišća, mjesna djeca s disko-plesom, a gđa Kučančanin recitirala je prekrasnu pjesmu. Svi sudionici kulturnog programa i pobjednici sportskih natjecanja nagrađeni su peharom s natpisom „Brlobaški hrvatski dan 28. septembar 2008”. Za uvježbavanje disko-plesova posebno je nagrađena Anica Maksimović. Navečer u balu za dobro raspoloženje pobrinuli su se svirači Jozo Guljaš i Jozo Oršoš.

DOMBOL – Mjesna i Hrvatska manjinska samouprava 6. rujna priredila je Dan sela s nazivom Dombo fest. Dok su djeca uživala u raznim igrama, odrasli su se natjecali u kuhanju, nogometu. Popodne u kulturnom programu publiku je zabavljao barčanski KUD Podravina i lukoviški Dinamic Dance te daranjska plesna skupina.

Intervju

„Mislim da ulagati u budućnost naše djece velik je izazov i lijep zadatak”

Nova, 2008/2009. školska godina u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i đlačkom domu u Budimpešti započela je s novom ravnateljicom Anicom Petreš Németh. O planovima nove ravnateljice popričale smo u Vlašićima nakon Skupštine Hrvatske državne samouprave.

Razgovor vodila: Bernadeta Blažetin

Anica Petreš Németh rodnom je iz Kačmara, dijete je hrvatskih roditelja. Osnovnu je školu pohađala u rodnome mjestu i nastavila u Hrvatskosrpskoj gimnaziji u Budimpešti. Bila je prva studentica koja je dobila stipendiju u Zagrebu, gdje je studirala biologiju i kemiju. G. 1976. kao apsolventica započela je raditi tada u Hrvatskosrpskoj gimnaziji da bi nastavila u sadašnjoj (HOŠIG-u). Otada radi u toj ustanovi i od ove školske godine obnaša dužnost ravnateljice. Majka je sina ekologičara. G. 1998. izabrana je za člana hrvatske manjinske samouprave i otada je aktivan sudionik društvenog života Hrvata u Mađarskoj.

Više od trideset godina radite u našoj gimnaziji u Budimpešti, mislim da Vam je već u malom prstu sve o njoj. Kako to da još niste se kandidirali za ravnateljicu?

– Kandidirala sam se već i prije, no u zadnja dva mandata nisam odgovarala raspisanom natječaju, naime mogao se kandidirati samo profesor hrvatskoga jezika i književnosti. Sada najnoviji natječaj nije sadržavao takav uvjet, pa sam predala svoj program.

Kao što sam već rekla, Vama je u malom prstu ta ustanova, bili ste i njezina učenica, mnogo godina djevatnica. Hoće li Vam to pomoći u ravanju škole?

– Naravno, otkako radim, više sam vremena provela u školi nego sa svojom obitelji, ali meni to nije teško jer volim svoj posao. Volim raditi za našu hrvatsku zajednicu i smatram da se još može ovdje puno toga učiniti. Imam neke zamisli, a zapravo i to me je potaklo da se odlučim za kandidiranje.

Zbog čega je bio uspješan vaš natječaj, što su najvažnije crte Vašega programa?

– Potrebno je jačati svijest, osjećaj pripadnosti hrvatskoj zajednici. Cilj nam je povećati broj učenika hrvatskoga podrijetla. Namjeravam ostvariti bolju vezu s drugim hrvatskim školama i školama gdje se predaje hrvatski jezik. Smatram bitnim održavanje još bolje veze i s roditeljima. Treba ih uvjeriti da naša škola nudi više od mađarskih. Danas su traženi stručnjaci koji dobro govore hrvatski jezik, imaju puno mogućnosti za zapošljavanje. Naša škola ima veliku prošlost, ima i svoju budućnost. Na tome moramo raditi i ja, a i svi djelatnici ustanove. Razgovarala sam i s gradonačelnikom grada Budimpešte o želji da se u Budimpešti osnuje kulturni centar. Složili smo se u tome da bi se to moglo ostvariti u sklopu naše škole, pa bi ona postala obrazovno i kulturno središte naših Hrvata. Gospodin Demszky je obećao pomoć. Voljela bih da se proširi objekt s konferencijskom dvoranom, dvoranom za priredbe, izložbenim prostorom, većom knjižnicom, internetskim kafićem. Naravno, to su veliki planovi do čijih ostvarenja još vrlo mnoga vrata treba otvoriti i mnogo raditi.

Kako započeti taj rad?

– Čekamo inženjere, pa ćemo pogledati mogućnosti. Što se tiče rada u školi, potrebno je jačati nastavu na hrvatskom jeziku. Moji bivši učenici znaju da sam ja od prvoga trenutka na mojim satima biologije i kemije velik dio gradiva predavala na hrvatskom jeziku, međutim znamo i poteškoće našega školstva. Znamo da nemamo dovoljno prevedenih udžbenika, pomagala. Gradivo je preopširno pa se ne može sve stići na satu. Trebalo bi prevesti udžbenike, a za to su potrebni dobri stručnjaci. Ja sam imala sreću što sam studirala u Zagrebu. To mi je pomoglo da se prihvatim prevođenja udžbenika. Oni koji ne poznaju dovoljno stručnu terminologiju, teško će se prihvatiti takvoga posla. Cilj naše

škole treba biti da se naši maturanti osim mađarskih visokih škola i fakulteta upišu i na sveučilište u Zagrebu jer su nam potrebni stručnjaci koji dobro govore hrvatski jezik. Ne mislim samo na učitelje, nastavnike, srednjoškolske profesore, već i na druge stručnjake. Naši Hrvati mogu mnogo toga učiniti u izgradnji dobre suradnje s matičnom domovinom. Naša ustanova nastoji širiti veze sa školama i ustanovama u Hrvatskoj. Upravo je sada otišlo četiri učenika u Požegu na mjesec dana, gdje će biti stanari učeničkog doma i pohađati nastavu. U listopadu u Požegu idu i dva profesora, voditeljica đачkog doma i doravnateljica. Naši će profesori u požeškoj gimnaziji održati predavanja o Hrvatima u Mađarskoj, a mi ćemo u isto vrijeme dobiti četiri profesora koji će kod nas držati sate.

Spominjete bolju suradnju s roditeljima. Kako to zamišljate?

– Naša je škola i dosada imala plan promidžbenog programa. Taj mislim proširiti. Već sam dogovorila s nekim članovima skupštine HDS-a da bismo išli u naselja, predstavili se učenicima, posjetili roditeljske sastanke, pokušali roditeljima objasniti da je poznavanje hrvatskoga jezika veliko blago. Mnogi Mađari to prepoznaju. Želimo roditelje nagovoriti da upišu svoju djecu u našu školu. Time bismo jačali i našu hrvatsku zajednicu. Znam da mnogi žive u teškim materijalnim uvjetima. Možda nemaju dovoljno sredstava za školovanje svoje djece. Mislim da ulagati u budućnost naše djece velik je izazov i lijep zadatak.

Da sve to uspije, potrebni su Vam i pomoćnici, odnosno timski rad u ustanovi.

– Imam dobre pomoćnike, doravnatelji i ja raspodijelili smo posao, svi znaju što im je zadatak. Dovoljno su samostalni, svaki na svom polju odradi što treba i u đачkom domu, i u vrtiću, i u školi. Namjeravam često održati sastanke, razgovarati s djelatnicima po grupama. Mislim da je najbitnije da ravnatelj ima viziju, zna popraviti ono što malo „škripi“.

Zajednica će napredovati ako se njeni članovi znaju poslušati, ako znaju tražiti i naći rješenja, ako mogu kritiku prihvatiti, ako žele stvari poboljšati. Moramo se poštivati, priznati rezultate jedni drugih, pratiti stručnu literaturu, promjene koje nam predstoje. Dobrom suradnjom može se dosta toga postići. Naša škola ima savjesne, dobre učitelje, stručne profesore.

To je vidljivo na maturama, pri upisu na fakultete i na mjerenjima. Jedna bolja suradnja mora pomoći u napretku, bez zdrave komunikacije s učenicima i roditeljima teško ide.

Na jednoj Skupštini smo saznali da vaša ustanova nije državnog upisa, pa se potaklo da se to modificira. Je li riješen taj problem?

– To se teško može modificirati jer je prihvaćeno. Zakon propisuje kada može biti jedna škola državna. Nadam se da će doći vrijeme kada ćemo mi to ponovno postati. U svakodnevnom poslu to se ne primjećuje jer u škole djecu roditelji upisuju po slobodnom izboru.

Tri su važna čimbenika u svezi s odgojno-obrazovnom ustanovom: učitelji, roditelji i učenici. Školu biraju roditelji. Svi roditelji žele najbolje svome djetetu.

Škola mora nuditi takav program da roditelji imaju povjerenje u nju. Učitelji imaju raditi najbolje kako umiju, a učenici se savjesno pripremiti za svoja zvanja. Kada se to stekne, onda ustanova ima budućnost.

Obavijest

Hrvatska samouprava grada Budimpešte nudi po jednu stipendiju za srednjoškolce i studente.

Za stipendiju se mogu natjecati srednjoškolci i studenti hrvatskog podrijetla iz Budimpešte, koji su s dobrim uspjehom završili godinu i aktivni su članovi naše hrvatske zajednice.

Zainteresirani kandidati do 23. listopada 2008. trebaju dostaviti ove dokumente:

- molbu na hrvatskom jeziku
- životopis na hrvatskom jeziku
- potvrdu o upisanoj godini ili semestru
- prijepis ocjena položenih ispita.

Kontakt-osoba: Sanda Pentek

Tel:06 20 564 0759

E-mail: hr.sam.bp@gmail.com

POZIV – POZIV – POZIV

Hrvatska samouprava grada Budimpešte traži neprofesionalne, ali ambiciozne osobe svih dobi iz Budimpešte koje su voljne glumiti i statirati u kazališnoj predstavi Antuna Karagića „Svijest“.

Prijavu – do 21. listopada 2008. godine – molimo dostaviti na:

hr.sam.bp@gmail.com.

BUDIMPEŠTA – Suradnja između XV. okruga grada Budimpešte i hrvatskog naselja Donji Kraljevec traje već šestu godinu zahvaljujući naporima Hrvatske samouprave XV. okruga na čelu sa Stjepanom Kuzmom. Tako su Donjokraljevčani 19. rujna nazočili proslavi u Glazbenoj školi XV. okruga kada se obilježavao spomen na skladatelja i violinista Jenőa Hubaya. U Donjem Kraljevcu djeluje poznati puhački orkestar, a namjeravaju uskoro otvoriti i glazbenu školu te je budimpeštanskoj proslavi nazočio i voditelj puhačkog orkestar iz Donjeg Kraljevca Miljenko Horvat. Suradnja na polju kulture, školstva i športa odvija se na obostrano zadovoljstvo obadviju strana i ona je, što je i najvažnije, neprekinuta i plodna. Inače Hrvatska samouprava XV. okruga u studenom priređuje tradicionalni Hrvatski dan kojemu će sudjelovati i KUD iz Donjega Kraljevca.

PEČUH – Redovita mjesečna sveta misa na hrvatskom jeziku u pečuškoj crkvi Svetog Augustina održana je i u rujnu (21-oga). Misu je služio velečasni Ladislav Batori uz orguljašku pratnju Anice Posavac i pjevanje Ženskoga pjevačkog zbora Augusta Šenoa.

Pečuški horizont

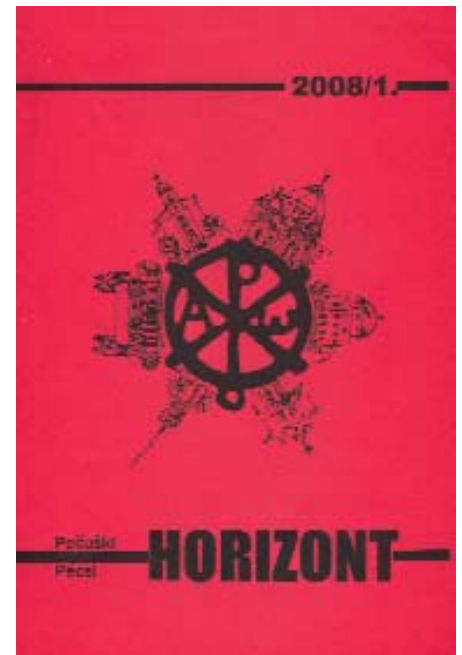
U organizaciji pečuške Hrvatske samouprave, u pečuškome Hrvatskom kazalištu 10. rujna predstavljeno je izdanje kojem se kao izdavač potpisuje Hrvatska samouprava grada Pečuha, časopis Pečuški/Pécsi HORIZONT. Iako najavljeni kao predstavljači, na promociji (zbog objektivnih razloga) nisu sudjelovali pečuški gradonačelnik Péter Tasnádi te veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Ivan Bandić. Časopis su u ime pečuškoga gradonačelnika pozdravili József Póla, glavni načelnik za obrazovanje i kulturu grada Pečuha, a u ime veleposlanika Bandića Neda Milišić, ataše za kulturu i manjine veleposlanstva Republike Hrvatske u Mađarskoj. Uz glavnog urednika Đuru Frankovića, zastupnika Hrvatske samouprave grada Pečuha, nekoliko prigodnih riječi o časopisu je rekao generalni direktor EKF-a András Mészáros. EKF je ujedno jedan od glavnih sponzora izlazenja prvoga broja časopisa, štoviše, Mészáros je obećao daljnju potporu te mogućnost trojezičnog objavljivanja putem interneta. Nazočne je pozdravila i Vesna Njikoš Pečkaj, konzul gerant Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, koji je također pomogao izlazenje časopisa, a moderator predstavljanja bio je predsjednik pečuške Hrvatske samouprave Ivica Đurok. Urednik Đuro Franković pozvao je na suradnju mlade ljude koji su nazočili promociji.

Svako novo izdanje raduje, pogotovo ako su u njemu i tekstovi na hrvatskom jeziku, i to na mađarskim prostorima. Iako inicijalno zamišljen kao dvojezični, kako je naglasio u ime izdavača Ivica Đurok, časopis koji držimo u rukama je četverojezični, a planiraju se tekstovi i na još nekim jezicima. U ovome prvom broju nalazimo napise na mađarskom, hrvatskom, engleskom i srpskom jeziku. Jedna je to na prvi pogled multikulturalna jezična zbrka u kojoj se lako može izgubiti onaj naš hrvatski element, pogotovo ako on nije i pismom odvojen od srpskoga jezika. Časopis bi mogli predstaviti kao jedan tipičan proizvod EKF-a koji u svojim programima i nastupima toliko naglašava multikulturalnost grada Pečuha bez neke jače tendencije prema interkulturalnosti koja podrazumijeva i integraciju i kulturološka prožimanja. Izdavač kazuje kako se radi o časopisu za kulturu i znanost koji namjerava izlaziti dva puta godišnje na više jezika, a glavna okosnica, naravno, bit će napisi na hrvatskom jeziku, što je po prirodi stvari ono što opravdava ulogu Hrvatske samouprave kao političke organizacije u njegovoj kreaciji. András Mészáros pojasnio nam je zapravo o čemu se radi, o još jednom mozaiku u projektima i planovima Pečuha – europska prijestolnica kulture, iliti Pečuha – vrata prema Balkanu.

Urednik Franković reče kako se kultura

stvara i kako i mi (izdavač) stvaramo kulturu, nudimo razne teme iz povijesti, književnosti, sociologije, suvremenog trenutka. Posebno je u više navrata zahvalio Ivici Đuroku na bodrenju i nalaženju financijskih sredstava, kazavši kako su teme široke. Zahvalio je publici na brojnom odazivu. I on je naglasio kako se treba otvoriti prema Balkanu rekavši pri tome da je Pečuha uvijek bio panonsko središte te kako pečuški horizont, ako se popnemo na Meček, veoma je širok. Nazvao je Pečuški horizont uzbudljivim i privlačnim štivom te najavio pred Božić novi broj.

Prvi broj Časopisa za kulturu i znanost/Kulturális és tudományos folyóirat Pečuški/Pécsi Horizont 2008/1 izdan je na 168 stranica, naslovnicu je izradila Marta Đurok, jezičnu lekturu obavila Janja Prodan, a u ime izdavača Hrvatske samouprave grada Pečuha njezin predsjednik Ivica Đurok, uredio je Đuro Franković dok su potporu izdavanju prvoga broja osigurali: Glavni grad europske kulture Pečuha, Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu, Nők a Közéletben Alapítvány. Sadržaj čine: u uvodu Pozdrav čitateljima! / (Az olvasóhoz!) Vesne Njikoš Pečkaj, a potom slijedi poglavlje Suvremena zbilja koje čine napis Tamása Szalaya Pécs, Gateway to the balkan Myth (sa sažetkom na hrvatskom i mađarskom), napis autorskoga dvojca Gordana Đurok – Ivo Đurok: Demokracija i manjine (sa sažetkom na mađarskom jeziku), te napis Antuna Vidakovića: Od ideje do ostvarenja Hrvatskog kazališta u Mađarskoj (sa sažetkom na mađarskom jeziku). U poglavlju Književnost čitamo napis Hrvoja Petrića Gdje je rođen Janus Pannonius (sa sažetkom na mađarskom jeziku), Istvána Lőkösa O srednjoeuropskim književnim obradama starozavjetne teme Suzane (sa sažetkom na mađarskom jeziku), napis Nikole Tuteka o Arabici i aljamiado poeziji kao mostu među kulturama (sa sažetkom na mađarskom jeziku), napis Lace Gregurica *Arbor vitae* dožeže do neba – stihovi Marije Gregeš (sa sažetkom na mađarskom jeziku). U poglavlju Povijest čitamo rad Katarine Kovačević na srpskom jeziku Incidenti na jugoslavensko-mađarskoj granici početkom pedesetih godina (sa sažetkom na mađarskom jeziku), napis Éve Szajcsán Levelek és karikatúrak a Jugoszlávia-ellenes propaganda szolgálatában (sa sažetkom na mađarskom jeziku). U poglavlju Prosvjeta, kultura čitamo napis Milovana Mikovića Četiri stoljeća Hrvatskog kazališta u Subotici (sa sažetkom na mađarskom jeziku), napis Đure Frankovića Idealiziranje prilika nakon Drugog svjetskog rata u igrokazima Antuna Karagića (1913–1966.) te stvarnost (sa sažetkom na mađarskom jeziku) te Ágnes Prodan donosi napis Adatok a pécsi horvátok történetéhez

(sa sažetkom na hrvatskom jeziku), Mario Berečić donosi napis o Josipu Franji Mückeu, slikaru i svjedoku povijesti (sa sažetkom na mađarskom jeziku). Stipan Švraka donosi napis Još koja riječ o našoj manjinskoj sreći (pismo br. 2) (sa sažetkom na mađarskom jeziku). Poglavlje Etnologija, folklor čine dva napisa Györgya Lugowskya Mátyás az igazságos, a jó király (1443–1490) a horvát és a szlovén néphagyományban i Zrínyi szerelmi (sa sažecima na mađarskom jeziku) te napis Stipana Filakovića Priče s počivalice (sa sažetkom na mađarskom jeziku).

Branka Pavić Blažetin

Trenutak za pjesmu

Viktor Vida

Odlazak bogova

Odlaze šutljivi bozi
na ramenu noseći stoljeća:
trudno, napuklo kamenje.

A nas klesače uz put
podare ozbiljnim,
slijepim pogledom.

iznad njihovih glava
večer obrubljuje oblak.

Nama, zemnicima,
taj najljepši pokrov.

Taj grimizni oblak.

U spomen

Marija Aradi Šibalin (1957–2008)

Ožalošćeni smo tragičnom viješću da je nakon teške i duge bolesti, u utorak, 23. rujna, u 51. godini života, u Santovu preminula umirovljena učiteljica *Marija Aradi Šibalin*, dugogodišnja djelatnica santovačke Hrvatske osnovne škole. Na njezinu posljednjem ispraćaju u petak, 26. rujna, na santovačkome groblju i poslije u župnoj crkvi na misi zadušnici okupilo se mnoštvo prijatelja, kolega, učenika i znanaca.

Marija Aradi Šibalin rođena je 19. lipnja 1957. godine u Santovu. Hrvatsku osnovnu školu završila je 1971. u svome rodnom selu. Maturirala je 1975. godine u našoj budimpeštanskoj gimnaziji, a poput mnogih svojih vršnjaka i suseljana odabrala je učiteljski poziv. Nakon završetka Učiteljske škole u Baji, odgojno-obrazovni rad započela je 1977/78. godine. Trideset godina radila je na polju hrvatskoga školstva, od početaka u matičnoj ustanovi, u Hrvatskoj osnovnoj školi u Santovu, koju je i sama pohađala. Četiri godine radila je u popodnevnom boravku za razrednu nastavu, a od 1982. kao učiteljica u spojenim (2. i 4.) razredima, nakon podjele razreda kao učiteljica u 2. razredu. Od samih početaka predavala je pjevanje u nižim i višim razredima, te je bila voditeljica školskoga pjevačkog zbora. Za odličan pedagoški rad dobila je ministarsku pohvalu 1986. i 1996. godine. Trideset godina radila je na polju hrvatskoga školstva. Pod njezinim vodstvom pjevački zbor naše škole stekao je ugled, postigao zapažene uspjehe i priznanja na raznim županijskim, državnim i inozemnim smotrama. Posebno je vrijedno priznanje koje je pjevački zbor dobio na susretu crkvenih pjevačkih zborova „Zlatna harfa” u Somboru 1991. godine. Dobitnica je više priznanja i nagrada Bačko-kiškunske županije, Saveza Hrvata u Mađarskoj i Hrvatske

državne samouprave. Aktivno je sudjelovala u recenziranju naših udžbenika za niže razrede i glazbeni odgoj, isticala se kulturnim radom u životu hrvatske zajednice, osobito u hrvatskome crkvenom zboru. Lani je umirovljena zbog zdravstvenih razloga. Povodom državnog Dana Hrvata u Budimpešti, u studenom prošle, 2007. godine dobila je nagradu Hrvatske državne samouprave za osobit doprinos razvitku hrvatskoga školstva u Mađarskoj.

Odana svom pozivu, odlučna i beskompromisna u svom radu, ali blaga s kolegama i svojim učenicima, uvijek je našla vremena za razgovor, za koju lijepu riječ, za njihove brige. U duhu svoga životnog poziva, dala je sve za odgoj, podučavanje i napredovanje naše djece. Kao dobra i savjesna učiteljica, odgojila je brojne naraštaje santovačkih učenika, usadivši im ljubav i poticaj prema njegovanju materinske riječi, kulture, vjere i tradicija.

Nije se predavala ni u najtežim trenucima. Dvije duge, teške godine borila se protiv opake bolesti, koja ju je nakraju ipak pobijedila. Kolege, učenici, prijatelji i znanci, članovi crkvenoga pjevačkog zbora i mjesne hrvatske zajednice dijelimo tugu s njezinom voljenom obitelji i rodbinom, ožalošćeni što nas je, tako rano, zauvijek napustila. Otišla je preselivši se u vječnost, ali nas je zadužila svojim predanim radom, dobrotom i ljubavlju. Na njezinu posljednjem ispraćaju oprostili smo se od nje, ostat će nam zauvijek u srcu.

Neka ju Bog čuva, počivala u miru.

S. B.

ROVINJ – Susrete književnika organizira rovinjski ogranak Matice hrvatske i HKD-a Franje Glavinića, a u suradnji s HMI – podružnica Pula, 9, 10. i 11. listopada 2008. g. I ovogodišnji će Susreti okupiti poznata književna imena naših manjina iz susjednih zemalja i svijeta. Sudionici rovinjskog susreta prije svega će predstavljati, poticati i promicati književno i drugo stvaralaštvo Hrvata koji žive izvan svoga matičnog prostora. Na skupu će se govoriti o književnom stvaralaštvu, ali i o čuvanju tradicije, jezika i običaja hrvatskih zajednica izvan domovine, unapređenju zaštite njihovih etničkih posebnosti u zemljama doseljenja, te o pridobivanja domaće javnosti za njihov život i probleme. O položaju i stvaralaštvu naših manjina raspravljat će se izvan ozračja svakodnevne politike, s motrišta ljudskih prava i onih međunarodnih dokumenata o zaštiti manjina koji su čvrsta uporišta za prevladavanje napetosti što njihovom neprimjenom nastaju u sredinama etničkih i drugih raznolikosti. Osim književne večeri – s predavanjem pisaca i njihovih djela – predstave jedinoga hrvatskog manjinskog kazališta u svijetu – Hrvatskoga kazališta iz Pečuha, s predstavom „Emigranti“ Slawomira Mrożeka, na programu je održavanje znanstvenog skupa. Bit će govora o književnosti između dviju domovina, vezama i prožimanjima domaćih i matičnih kultura i jezika, europskim standardima i hrvatskoj praksi u tretiranju kulturnih i jezičnih raznolikosti, položaju manjina u demokratskim društvima te o tome nameće li Europa Hrvatskoj standarde zaštite manjina. Na Susretu će se predstaviti i Croatica Kht., neprofitno poduzeće za informativnu i izdavačku djelatnost Hrvata u Mađarskoj, koja je i izdavač tjednika Hrvata u Mađarskoj, Hrvatskoga glasnika.

Koljnof na trgadbenoj fešti

Trgadbena sezona je otvorena s različitim programi u spomenutom selu, 13. septembra, subotu, kad je na sredini Koljnofa postavljen šator. Ovu veliku manifestaciju su redovito organizirali u ovom hrvatskom selu u Ugarskoj i prlje, ali za nekoliko ljet se je izgubila. Pred četirmi ljeti su neki aktivni stanovnici izmislili kako bi mogli ovu veliku, šaroliku priredbu oživiti. Jur pred nekoliko tajedni su se po ulica pojavili jesenski djedi od slame i strašila pred stani, s namjerom da pozivaju ljude na ovo svečevanje. Organizatorski tim na čelu s Monikom Taschner-Egrešić, kulturnom djelatnicom samouprave, je pripremio šarolik program od dice do penzionistov. Otpodne su se ganula nakinčena kola s trutari, mažoretkinjami i veseljaki u pratnji folklorashev kroz „Mali Koljnof-Tilos” prema centru, kade su ljudi jur čekali u nošnje obličene divičice ke su prodavale dobro črljeno vino. Na glavnom trgu se je na već mjesti kuhao gulaš, perkelt, riblja supa, a ovoga ljeta je bila i velika atrakcija kotlovina, ku su kuhali prijatelji iz Buševca. U šatoru su mogli sudioniki kušati i različite specijalitete, koljnofske gibanike s bučom i nekoliko vrsti kolačev. Dica iz Osnovne škole „Mihovil Naković” prvi put su u domaćem selu predstavila koreografiju Štefana Novaka, ku je uvježbala s njimi učiteljica Sabina Balog. Za njimi je nastupila ugarska folklorna grupa Lajta, a plesači Koljnofskoga kola prvi put su doma tancali „Medjimurje“, pod peljanjem Petra Mogyorósija. Bogat i šarolik program su završili folklorasi Ogranka seljačke sloge iz Buševca, s kimi selo jur ima trideset ljet duge kontakte. Dan je završio s balom na kom je publiku u prepunom šatoru zagrijala grupa Pinkica iz Petrovoga Sela. Dan kasnije je folklorni ansambl Kolo-Slavuj predstavio „Hrvatsku mašu” u hodočasnoj crikvi Blažene Divice Marije. Mašu je u čast boravka „Putujuće Celjanske Marije” u Beču komponirao i aranžirao Hanes Lasaković. Crikveni obred maše je vršio profesor teologije, kanonik Jive Šmatović iz Jure.

Ingrid Klemenšić

Marinko Kanulić iz Buševca objašnjava Koljnofcu Franju Pajriću st. kako se kuha buševčka kotlovina

V. Narodnosni dan u Sambotelu

Dica iz hrvatske grupe čuvarnice „Čarobni dvorac”

U glavnoj organizaciji sambotelske Hrvatske manjinske samouprave, ter u suorganizaciji gradskih manjinskih samoupravov Slovencev, Nimceev, Romov, Društva sambotelskih Hrvatov, Slovenskoga kulturnoga društva Pavla Augustina, Romskoga društva Hárofit i uz Vrhovno peljačtvo Željeznožupanijskih muzejov, peti put su se našle narodne grupe dotičnoga varoša 20. septembra, subotu, u Etnoselu da jedno otpodne skupa potrošu uz folklorno-muzičke produkcije, upoznajući tako medjusobne vridnosti. Priredbu su, naravno, podupirale općina grada Sambotela ter i Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine u Ugarskoj. U velikom šatoru najprlje je pozdravne riči uputio dr. Zoltán Nagy, direktor Željeznožupanijskih muzejov, a

gradonačelnik Sambotela Djuro Ipković je otvorio multikulturalnu manifestaciju. Suprot hladnoga vjetra i niskih celzijov čudami su došli viditi dugi program u kom su nastupali uz ostalo, hrvatska dica iz čuvarnice „Čarobni dvorac“, školari ki se uču po hrvatski u sambotelskoj Osnovnoj školi „Mihály Váci”, HKD Gradišće iz Petrovoga Sela, jačkarni zbor Djurdjice iz Sambotela, jačkarni krug sambotelskih Slovencev, slovenski pjevači Triglav iz Vojvodine, mladi tančoši Romi Crazy Dancer's (hiphop stil), i novi ciganski muzički sastav u Sambotelu. Kot posebni gosti su bili pozvani na priredbu ugarski pjevači iz Egyházashetyea i Kálda.

-Tih-

Foto: Vladimír Gyula Horváth

Suprot hladnoga vrimena su čudami došli

Prez sambotelskih jačkarov i jačkaric Djurdjice nije organiziran nijedan narodnosni dan

Hrvatski školari iz Osnovne škole „Mihály Váci”

HKD Gradišće toga dana je tancao i u Gornjem Četaru

Društvo sambotelških Hrvatov u Medjugorju i Dalmaciji

U Dubrovniku

Prošli misec, izgleda, za gradišćanske grupe je bio misec hodočašća, izleta. Jedni od tih putnikov su bili člani Društva sambotelških Hrvatov, ko je iz pinez dobivenih na naticanji, organiziralo jednotajedno shodišće u Medjugorje i pohod sridnjoj ter južnoj Dalmaciji. Petak, 5. septembra, oko 40 izletnikov na putnoj liniji Zagreb, Karlovac, Split, Metković u večernji ura je zašlo u Medjugorje. Još u Zagrebu im se priključio stari poznanik iz Podsuseda, profesor Drago Budiselić ki je skroz na ovom putu svojim temeljnim znanjem peljao grupu i predstavio lipotu ter znamenitosti Lipe Naše. Za prvi dan je ostala maša na svetišću ter hvalodavanje za srićni dolazak, a kako se kaže, na tom crikvenom obredu bilo je kih devet jezero ljudi iz cijeloga sveta.

Drugi dan je bio posvećen Mostaru, Neretvanskoj dolini, Metkoviću. Svaka štacija je sama po sebi jedna duga priča, i svagdir su imali pohodniki što pogledati, čemu se diviti. Večer je jur trudne putnike našao u selu-odmarališću Zaostrog, kade su ostale dane imali smješćaj Sambotelčani. Treći dan je začet posjetom franjevačkom kloštru, a otpodne u fakultativnom programu svi su se mogli ofriščati u nježni vali Jadranskoga morja. Noć je minula u fantastičnom raspoloženju, u jačenju s ostalimi turisti iz Češke ter Slovenije. U naredni dani na programu su bili Dubrovnik, otok Lokrum, Trsteno, Makarska, Omiš, Split, Trogir, još i nabrojiti je teško, ne onda poredati sve doživljaje koji su tamo

U Nacionalnom parku Krka

U Makarskoj se je grupa odlično ćutila

Kad se ide u Medjugorje, i Mostar je svenek jedan od putnih ciljev

stekli naše Hrvate. Za zadnji dan je ostao Nacionalni park Krka i prik glavnoga grada Hrvatske vraćanje domom. Kako smo čuli od nazočnih, vrime je na putu bilo skroz prekrasno, a odličnu organizaciju, sadržajnu ekskurziju u Hrvatskoj je nadopunila i zvanaredno oduševljena ter dobro raspoložena grupa.

-Tiho-

Foto: Vladimír Gyula Horváth

Medjugorje u noći

U Gornjem Četaru zopet je bilo „obavezno” veselo

Ovput su na trgadbenu povorku iz susjedstva poziv dobili i petrovski folklorashi

Otkidob se je u ovom selu aktivizirala mladina, nije prestanka. Ljetodan prlje s takovim elanom je štartala folklorna djelatnost da je sridnja generacija veljek dobila volju za zborovno jačenje i vrijeda je dospilo i vanjsko jačanje ove djelatnosti, putem prijateljstva iz Siska. Subotu, 20. septembra, uprav ovi spomenuti aktivisti su bili pokretači da se jur treći put gane šarena povorka i da se stanovnici obliču za trgadbenu feštu u maškare i projdu jačuć, tirajuć šalu okolo sela. Nije pretiravanje kad velimo da pravi je grih izostaviti kod Četarcev ovu feštu, i pravoda će se još diboko u jeseni povidati kako je pred nogom Gorice još jednoč bilo „obavezno” veselo, a o tom će vas uvjeriti i kipici Kristine Horvat.

-Tiho-

Dobro došli, naši mili gosti

U organizaciji KUD-a Tanac, u Pečuhu je ove godine trinaesti put priredjen Festival pod nazivom *Dobro došli, naši mili gosti*. Ova je smotra utemeljena kako bi se prikazalo bogatstvo narodnih običaja u jednoj višekulturalnoj sredini. Na smotri svake godine sudjeluju skupine koje donose i prikazuju običaje svog užeg kraja, pa se tom prilikom okupljaju hrvatska društva iz raznih krajeva Mađarske, Austrije, Slovačke, Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Srbije.

U sklopu tradicionalnih Pečuških dana organizatori su i ove godine priredili bogat kulturni program, štoviše, proširili su dvodnevni festival na tjedan dana. Međunarodni festival folklor održan je u sklopu programa Pečuh – kulturna prijestolnica Europe 2010. Program je započeo već 17. rujna s izložbom naivnoga slikara Josipa Cugovčana iz Podravskih Sesveta, koja je otvorena u pečuškomu Domu književnosti i umjetnosti. Osim te izložbe, u Domu mladeži otvorena je za javnost i izložba poznatog fotografa Györgya Mánfaia. Znatiželjnici su imali prilike vidjeti prekrasne fotografije o Hrvatskoj. Svečano otvorenje bilo je 19. rujna uza svirku sastava iz Metkovića. Zainteresirani su mogli posje-

titi i izložbu čipaka Katice Proso, također u Domu mladeži, od 20. do 24. rujna.

U subotu, 20. rujna, „Tanacovi“ mladi folklorišti počeli su se spremati već u ranim prijedopodnevima jer su im oko podneva počeli stizati brojni gosti iz inozemstva. Nakon svečanoga prijama i kratkog odmora od napornog puta, započeli su i bogati programi. S početkom u 15 sati na pečuškom glavnom trgu održan je polusatni koncert mađarskih i inozemnih gajdaša i tamburaša. U međuvremenu ispred Doma mladeži okupljali su se i ostali folklorišti i krenuli u mimohod ulicama grada. Folklorišti su pjevajući ulicama, stigli do Széchenyieva trga gdje su kratko predstavili plesove i pjesme svojih krajeva.

Povorka je svoj put trebala nastaviti prema predivnoj pečuškoj katedrali gdje bi se folklorne skupine pojedinačno, nakratko predstavile, ali nevrjeme to im je onemogućilo. Organizatori su svojim gostima osigurali autobuse s trga do Doma mladeži kako bi od kiše zaštitili vrijedne narodne nošnje i glazbala. Do večerašnje predstave mladi, razdragani folklorišti zabavljali su se i sklopili nova prijateljstva. Ovogodišnji je gala program započet u 19.30 pred punom dvoranom. Organizatori su ove godine, osim hrvatskih folklornih ansambala, ugostili i kulturno-umjetnička društva iz Bugarske, Bosne i Hercegovine te Srbije. Ljubitelji folklor imali su čast vidjeti i čuti KUD Bedem iz dalmatinske Grebašnice i Kulturno-umjetničko društvo „Ljudevit Gaj“ iz Hrvatskog zagorja, utemeljeno 1980. g. U samom početku djelovao je tek tamburaški sastav kojemu su se priključili plesači i postavili zametke današnjih folklornih sekcija. Svoju su rad predstavili već na brojnim nastupima i koncertima u Hrvatskoj i inozemstvu. Danas društvo dje-

luje u četiri sekcije: stariji, mladi i dječji folklorni ansambl, te tamburaški sastav, i broji 130-ak djelatnih članova. Njeguju i izvode pučke običaje, plesove, pjesme i glazbu rodnog Zagorja i gotovo cijele Hrvatske. Na ovogodišnjem festivalu to društvo predstavilo se s izvornim plesovima i pjesmama Hrvatskog zagorja u koreografiji „Žetveni običaji Mača i okolice“.

Na Festivalu sudjelovali su i članovi Folklorne skupine Metković, također iz Dalmacije. Društvo je utemeljeno 1977. g. Djelatnost KUD-a nadilazi samo izvođačku. KUD je organizator i folklorne manifestacije „*Na Neretvu misečina pala*“. Osim njih nastupili su i plesači i svirači KUD-a Putnikovići te članovi folklornog ansambala Brod iz Slavonije. Ovaj potonji utemeljen je 1948. g. Uz folklornu baštinu svoje regije, njeguje folklor svih krajeva Hrvatske. Osim hrvatskih sudionika organizatori su ugostili i izvođače iz Bugarske, Bosne i Hercegovine, odnosno iz Srbije. Svojim nastupom pridonijeli su programu i dugogodišnji prijatelji Kulturno-umjetničkog društva Izvor Žabljak iz Usore te gosti iz Hrvatskoga kulturnog Centra *Bunjevačko kolo* u Subotici. Te večeri u programu su nastupali i mladi, daroviti svirači orkestra Šokadija iz Mohača, dakako i domaćini. Nakon gala programa u ugodnom ozračju zajednički se večeralo, potom je pak slijedila skupna plesanica, koja je trajala do ponoći.

Sutradan, u nedjelju, program se nastavio s probom KUD-a Tanac otvorenom za širu javnost, naime nekadašnji i sadašnji članovi ansambala marljivo se pripremaju na 20. jubilarni nastup u Pečuškome narodnom kazalištu 24. studenog ove godine.

Renata Božanović

Stihovi Stipana Blažetina

U okvirima Hrvatskih jesenskih književnih dana u Pomurju, prisjećalo se na književnika Stipana Blažetina koji je više od četrdeset godina djelovao u Pomurju kao pedagog. U Keresturu je 26. rujna održano natjecanje u kazivanju stihova Stipana Blažetina, na koje su se javila djeca iz hrvatskih osnovnih škola iz Mlinaraca, Kerestura, Serdahela i Sumartona.

Sudionici i gledatelji natjecanja

Patricija Koša, pobjednica u kategoriji za 5–6. razred i nagrada obitelji Blažetin

Cilj natjecanja, kako reče Ladislav Penzeš, predsjednik Hrvatske manjinske samouprave Zalske županije (organizator priredbe), jest da mladi naraštaji upoznaju književni opus pjesnika koji je živio i

Nikola Takač, pobjednik u kategoriji za 7–8. razred

djelovao među njima. On se u svojim pjesmama često obraćao djeci, pisao o njima bliskim temama, a kadšto kroz pjesmu pokušao pomoći i u učenju hrvatskih riječi.

Na natjecanje se prijavilo mnogo djece (40 učenika), pa nakon pozdravnih riječi upućenih i članovima obitelji Stipana Blažetina, krenuo je živi književni sat u kojem su u središtu pozornosti bila djeca.

Počeli su najmanji, učenici prvog razreda, i tako redom do osmoga. Ocjenjivački sud i slušatelji mogli su čuti niz dječjih pjesama. Kod mladih recitatora pojavila se roda sa zastarjelom modom, zec koji mora trčati preko ceste i od traktora, kaplja, raketa, tv-kino, Micko i Gricko u smočnici, baka Jana, vrbac i lastavica, visibaba, proljeće, škola, no stariji učenici su interpretirali već

Grgo Kos, pobjednik u kategoriji za 1–2. razred

MALA
STRANICA

Izradila: Dijana Kovači
iz Fičehaza

ozbiljnije pjesme: Hošku, Uzgimo svijeće, prijatelji moji, Kada me više ne bude, Mura i druge.

Djeca su se vrlo dobro pripremila, dakako, kod nekih zbog treme potkrale su se manje greške. Nije bilo lako članovima ocjenjivačkog suda, među kojima je sjedio i sin Stipana Blažetina, Stjepan, no ipak je uspjelo izabrati najbolje iako je u bodovima bilo samo bod razlike.

U kategoriji za 1–2. razred prvo mjesto je osvojio *Grgo Kos*, drugo *Bernadeta Turul*, a treće *Viktorija Horvat*.

U kategoriji za 3–4. razred najuspješnija je bila *Ema Molnar*, zatim *Lili Kočmaroš* i *Julijana Takač*. Posebnu nagradu dobila je *Kitti Sevelik*.

U kategoriji za 5–6. razred prvo mjesto osvojila je *Patricija Koša*, drugo *Sabin Jusupović*, a treće *Erik Horvat*. Posebnu nagradu dobila je *Dalma Rodek*.

U kategoriji za 7–8. razred prvo mjesto je pripalo *Nikoli Takaču*, drugo *Suzani Kos*, a treće *Blažu Bodiću*.

Ovaj put moglo se natjecati i za nagradu obitelji Blažetin, koja je pripala natjecatelju koji se najviše svidao obitelji. Tu nagradu osvojila je *Patricija Koša*, koja je vrlo lijepo interpretirala pjesmu „Micko i Gricko”.

Na kraju natjecanja Jelena Blažetin, umirovljena učiteljica, pjesnikova supruga, zahvalila je organizatorima, nastavnicima i roditeljima koji su pomogli pripremati se djeci te natjecateljima koji su uzeli truda i naučili pjesme čime pridonijeli da se pjesnikovo ime ne zaboravi.

Svima koji su postigli neki rezultat gđa. Blažetin podijelila je posljednju objavljenu zbirku pjesama Stipana Blažetina „Suncu u oči”.

Beta

Ema Molnar, pobjednica u kategoriji za 3–4. razred

UNDA – Hrvatska manjinska samouprava Jursko-mošonsko-šopronske županije, na čelu sa Štefanom Kolosarom, prvi put poziva na Županijski hrvatski dan 4. oktobra, ove subote, na Undu. Od 10.30 se primaju gosti u mjesnom kulturnom domu, jednu uru kasnije se služi sveta maša u mjesnoj crkvi, muzički na njoj sudjeluju jačkari crkvenoga zbora Credo iz Cerića. U 12.30 je skupni objed, a otpodne u 14.30 se začme kulturni program pri kom nastupaju najmladji folklorni narašćaj Unde „Viverice“, mjesni školski plesači, undanski tamburaški orkestar i HKD Veseli Gradišćanci. Priredbu materijalno potpomažu Hrvatska državna samouprava, Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine ter Hrvatska manjinska samouprava Unde.

KOLJNOF – Po staroj tradiciji, i ljetos se priredjuje regionalno naticanje gradišćanskih školarov u lipom govoru i recitaciji, u čast koljnofskoga školnika Mihovila Nakovića. Kako nam je rekla nadzornica za hrvatski jezik u Gradišću Edita Horvat-Pauković, ka je ujedno i glavna organizatorica ovoga programa, svakoga čekaju u koljnofski dom kulture 14. oktobra, utorak, početo od 10 uri na službeno otvaranje, a potom na naticanje.

KOLJNOF – Po riči ravnateljice Osnovne škole „Mihovil Naković“ Agice Fabianković-Sárközi, prošli vikend je 17 dice u pratnji hrvatskih pedagoginj gostovalo kod partnerske škole u Buševcu. Kako im je bilo obećano od domaćinov, u okviru dvodnevnoga boravka su se odvezli i do Jadranskoga morja. Radosna je vist da je jur dospila u ovu školu i asistentica hrvatskoga jezika, apsolventica Ivana Pranić ka se je već uključila u pedagoško djelovanje. Kako smo o tom već pisali, lani su dva studenti iz Zagreba pomagali u podučavanju hrvatskoga jezika u spomenutoj ustanovi, zato su Koljnofci i dalje forsirali ovu formu podučavanja ka je na veliku korist cijeloj zajednici. Nova „pedagoginja“ stanuje u službenom stanu polag kulturnoga doma, i kako je predvidjeno, vrijeda će u svojem stanu i kolegicu dobiti. Naime, po prijedlogu mjesne direktorice škole, i učiteljici Sabini Balog je ponudjena ova mogućnost za stanovanje. Undanka putuje skoro svaki dan u Koljnof, a uza to je i studentica hrvatskoga jezika i književnosti u Sambotelu, pa će joj vjerojatno dobrodojti dodatna mogućnost za vježbanje jezika.

Najljepša Hrvatica u Mađarskoj

Mirjana Grubić, osamnaestogodišnja studentica iz Koljnofa, izabrana je za najljepšu Hrvaticu u Mađarskoj, između četrnaest natjecateljica koje su se natjecale na prvom natjecanju ljepote Hrvatica u Mađarskoj u gradu Selurincu 20. rujna.

Kako je uime organizatora naglasio selurinski načelnik Marko Győrvári, Hrvatice su najljepše među lijepim ženama, bar nama Hrvatima, pa zašto ne bi imale i svoje natjecanje u ljepoti. Hrvatska zajednica u Mađarskoj već je u više navrata pomišljala na tu temu, ali prvi put se to ostvarilo u Selurincu, gradu koji se nalazi na pola puta između Budimpešte i Zagreba, u kojem Hrvati nisu povijesni starosjedioci, ali su se doselili u taj gradić petnaestak kilometara od Pečuha i danas su njegovi marni građani, što pokazuje i osoba gradonačelnika, podrijetlom Martinčana. Mnogobrojni Martinčani i drugi podravski Hrvati našli su svoj dom upravo u Selurincu. Od naše Ane Gujaš pa nadalje te je utemeljena i Hrvatska samouprava na čelu s Jelicom Moslavac.

Dvadeseti rujna nije bio samo dan kada se birala najljepša Hrvatica u Mađarskoj, nego je to ujedno bio i Hrvatski dan u Selurincu.

Održana je sveta misa na hrvatskom jeziku u selurinskoj crkvi, a njoj su pribivali i članovi KUD-a „Josip Čoklić“ iz Rakitovice, izvorno društvo koje njeguje običaje svoga kraja, kroz narodni ples, zbornu pjevanje, dramsko, književno i likovno stvaralaštvo. Oni su i zabavljali mnogobrojnu publiku u športskoj dvorani gradske osnovne škole u točkama izbora za najljepšu Hrvaticu u Mađarskoj, uza Ženski pjevački zbor Korijeni iz Martinaca. Na to natjecanje ljepote mogle su se prijaviti natjecateljice s navršenih šesnaest i nena-punjenih trideset godina, Hrvatice iz Mađarske koje drže do svojih hrvatskih korijena. One su se natjecale u dnevnoj odjeći, narodnoj nošnji i večernjim toaletama za koje su se same pobrinule. Na čelu deveteročlanog ocjenjivačkog suda bio je veleposlanik Ivan Bandić, ujedno glavni pokrovitelj izbora najljepše Hrvatice u Mađarskoj. Uz Veleposlanstvo istaknuti pokrovitelj priredbe bila

je Hrvatska državna samouprava i njezin predsjednik Mišo Hepp. Nije bilo nimalo lako donijeti konačnu odluku. Sve su djevojke bile lijepe, i neki drugi ocjenjivački sud možda bi donio sasvim drugu odluku. Kako reče jedan od članova suda, sve su one pobjednice, ali je ipak trebalo ovjenčati krunom najljepše među lijepima. Voditeljice selurinskoga programa bile su Branka Pavić Blažetin, glavna urednica Hrvatskoga glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj, i Marija Demeter, glavna urednica Televizije Selurince, a za glazbeni podložak natjecanja pobrinuo se Orkestar Podravka. Produkcija, pozornica, rasvjeta, pista bila je napravljena izvrsno, osigurani su bili svi tehnički uvjeti natjecanja, pa su djevojke doista mogle i uživati u ovome našem hrvatskom spektaklu. Za koreografiju se pobrinuo Antun Vidaković, ravnatelj pečuškoga Hrvatskog kazališta. Djevojke su izlazile na pozornicu po rednim brojevima izvučenim neposredno prije natjecanja.

U ocjenjivačkom sudu bili su i predstavnici zbratimljenog naselja grada Selurince iz Republike Hrvatske, načelnik Sukošana Ante Martinac i predsjednik općine Sukošan Tomislav Dražić. Mnogobrojni sponzori pomogli su ovo natjecanje, a među njima i Hrvatska samouprava grada Selurince. Imena djevojaka koje su se natjecale: *Bianka Blašković* iz Salante, *Bianka Božanović* iz Bre-

na, *Bernadeta Dudaš* iz Starina, *Doris Dudaš* iz Starina, *Nikoleta Greguric* iz Novoga Sela, *Mirjana Grubić* iz Koljnofa, *Anamarija Juhas* iz Bremena, *Judita Klepeisz* iz Zanke, *Aleksandra Kumli* iz Semelja, *Karmen Marko* iz Salante, *Darinka Orčik* iz Santova, *Erika Pandur* iz Križevaca, *Sabina Sigečan* iz Selurince, *Greta Srimac* iz Salante.

Sve su natjecateljice nagrađena skulpturicom anđelčića kao spomen na selurinsko natjecanje, vrijednim poklonima i cvijećem, te su proglašene najljepše koje su dobile i izuzetno vrijedne nagrade.

Drugom pratiljom proglašena je *Sabina Sigečan* iz Selurince, 23-godišnja apsolvantica pečuškoga Sveučilišta, prvom pratiljom *Darinka Orčik*, 17-godišnja učenica četvrtog razreda Hrvatske gimnazije Miroslava Krležice iz Pečuha, a najljepšom Hrvaticom u Mađarskoj prvog natjecanja ljepote Miss Hrvatica održanog u Selurincu postala je *Mirjana Grubić*, 18-godišnja studentica iz Koljnofa.

Branka Pavić Blažetin

PRISKA – U organizaciji društva Zviranjak i Dobrovoljnoga ognjogasnoga društva, 4. oktobra, subotu, u 16 uri se gane trgadbena povorka od kraja sela, skroz na Glavnoj ulici do kulturnoga doma. Ov lipi običaj po mnogi ljeti će se sada ponoviti, a uvečer na balu Karambolo domaćini čekaju sve veseljake.

BRUXELLES – Za popularizaciju programa „Pečuh – europska prijestolnica kulture 2010. godine” Savjet za regionalni razvoj južnoga Zadunavlja dao je potporu od milijun forinti. Tako će pečuško izaslanstvo boraviti početkom listopada, 7-og i 8-og, u Bruxellesu popularizirajući svojim nastupom programe „Pečuh – europska prijestolnica kulture 2010. godine”. Među putnicima bit će i glumac pečuškoga Hrvatskog kazališta Stipan Đurić koji će svojim nastupom predstaviti kulturnu, točnije rečeno kazališnu ponudu na hrvatskom jeziku u gradu Pečuhu koja se ostvaruje kroz rad Hrvatskog kazališta.

MARTINCI – U organizaciji škole 13. listopada će se u školi prirediti tradicionalno Županijsko natjecanje u kazivanju stihova i proze „Josip Gujaš Đuretina”. Na natjecanje se očekuju učenici viših i nižih razreda škola u kojima se hrvatski jezik predaje kao predmet te iz dvojezičnih škola iz Baranje, iz pečuške hrvatske i martinačke škole.

HARKANJ – Hrvatska manjinska samouprava 27. rujna organizirala je tradicionalno godišnje hodočašće, ovoga puta u svetišće Gospe od Aljmaša u Republici Hrvatskoj. S vjernicima iz Harkanja i okolnih hrvatskih naselja, pa i šire, u Aljmašu je bio i njihov svećenik Ladislav Ronta koji je u spomenutom svetištu služio svetu misu na hrvatskom jeziku.

PEČUH – Od 1993. godine taj grad je domaćin Festivala europskih vinskih pjesama koji se ove godine organizira XIII. puta u gradu i okolnim mjestima Viljana, poznatoga vinorodnog područja. Ove godine, od 26. do 28. rujna, uz berbenu povorku, kušanje vina, natjecanje najljepše vinske boce. U pečuškome Narodnom kazalištu 27. rujna održao se gala koncert sudionika festivala iz Njemačke, Nizozemske, Italije, Rumunjske, domaćih zborova iz Pečuha i Vesprima. Nastupila je i muška klapa KUD-a Brodosplit iz Splita.

BUDIMPEŠTA – U organizaciji Hrvatske samouprave IV. okruga grada Budimpešte i Samouprave IV. okruga, a pod pokroviteljstvom Hrvatske državne samouprave i Samouprave IV. Okruga grada Budimpešte, 4. listopada se u Središtu za kulturu Endrea Adya priređuje kulturna večer. Tijekom večeri nastupit će KUD „Sumarton” iz zalskoga Sumartona.

**„ZLATNO KOLO“
SMOTRA FOLKLORA I PJEVANJA
NARODNIH PJESAMA
HRVATSKE MLADEŽI U MAĐARSKOJ**

**29–30. studenoga 2008.
BUDIMPEŠTA**

Srdačno pozivamo hrvatske plesne ansamble i pjevače hrvatskih narodnih pjesama svih regija Mađarske gdje žive Hrvati da sudjeluju na smotri folklor

„ZLATNO KOLO“.

Smotra će se održati 29–30. studenoga 2008. godine u Hrvatskoj školi (HOŠIG) u Budimpešti.

Članovi prosudbenog odbora će biti:

zaslužni i istaknuti umjetnik

Antun Kričković,

koreografinja i učiteljica plesa

Marika Kričković-Silčanov,

koreograf i učitelj plesa

Stipan Filaković,

koreograf i ravnatelj Pečuškoga hrvatskog kazališta

Antun Vidaković.

Iz svake regije (Gradišće, Pomurje, Podravina, Baranja, Bačka, Peštanska)

očekujemo jedan plesni ansambl i 3-4 pjevača narodnih pjesama.

Sudionicima su osigurani: smještaj i hrana, nakon smotre ćemo imati plesačnicu na kojoj svira orkestar PREKOVAC iz Tukulje.

Drugi dan organiziramo obilazak Budimpešte.

Očekujemo 120-ak sudionika.

Cilj je smotre očuvanje i njegovanje naše hrvatske kulturne baštine te druženje hrvatske mladeži.

Dotadne informacije možete dobiti od glavne organizatorice, Biserke Brindza

Tel.: 1/220-93-81 Fax: 1/220-93-80

Mobitel: 20/593-23-23

e-mail: brinzagy@gmail.com

adresa: Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i dački dom

1144 Budimpešta, Kántorné sétány 1-3

ROK PRIJAVE: 20. listopada 2008.

Suradnja s jadranskom Malom Venecijom

U organizaciji Hrvatske samouprave Novoga Budima, 6. rujna u restoranu Cita-della priredena je Hrvatska večer. Priredjen je i kulturni program u čast gostiju koji su stigli iz Trogira, iz grada prijatelja Novoga Budima. Nastupili su Hrvatska izvorna folklorna skupina iz Budimpešte, tamburaški sastav „Prekovic“ iz Tukulje, harmonikaši iz Kemlje, odnosno Klapa Tragos iz Trogira. Klapa je osnovana 1996. godine od amatera, koji uza svoj rad bave se pjevanjem. Kako rekoše, društvo je privlačna sila. Ljubav prema pjevanju odnosno očuvanju starih tradicija zapravo znači društvo, gdje su svi prijatelji. Na svojem repertoaru imaju pučke trogirске pjesme, a obrađuju i popularne strane pjesme. Najvažnijim svojim ciljem postavili su gajenje svojih običaja što su još od svojih djedova dobili i naučili. Ljeti imaju više rada, ali kraj turističke sezone ne znači i kraj nastupa. Naravno, imaju manji broj nastupa, što je i teže obaviti zbog radnoga mjesta.

Suradnja između grada Trogira i Hrvatske samouprave Novog Budima započela je prije četiri godine, dakle traje od 2004. godine. Zašto upravo ovaj grad? Zato što je ovaj gradić na obali Jadrana poseban jer je uspio zadržati svoj specifični jezik i svjesni su svog bogatstva. Svaka kuća piše svoju povijest,

stanovnici su gostoljubivi. A što je najvažnije, slična je kultura dvaju gradova: prije svega kultura spaja Budimpeštu i Trogir – reče nam predsjednica samouprave Anica Petreš Németh. Suradnja je jako složena: na polju kulture, športa i gospodarstva postižu razmjenu iskustava, te organiziraju razne nastupe, natjecanja i izložbu. Najvažnija je suradnja školskih ustanova, koja je ostvarena među gimnazijama ovih gradova. Jako je dobar način što se mladež sve više susreće i gradi osobne prijateljske veze. Kao najbolji primjer za izvrsnu suradnju dvaju ustanova, učenica iz Budimpešte dva mjeseca je boravila u Trogiru kako bi upoznala život u hrvatskim školama. Vratila se s doživotnim dojmovima. Suradnja između škola započela je prije dvije godine, i otada su uzajamni posjeti redoviti. Mladi su uvijek jako oduševljeni jer im se otvara novi svijet, upoznaju nove ljude, kulturu, navike i običaje.

Povodom ove večeri stiglo je i četveročlano izaslanstvo iz Trogira. Dogovorili su daljnje planove i programe dvaju gradova. Božo Jerković, član trogirskoga gradskog poglavarstva, odao nam je tajnu: 14. studenoga očekuju goste iz Mađarske na Dan grada Trogira.

Bea Letenyei